

Sotkamon kunta

UUTELAN KAIVOKSEN OSAYLEISKAAVA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
1.11.2023, päivitetty 1.2.2024, päivitetty 4.10.2024

SISÄLLYSLUETTELO

1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma.....	3
2	Suunnittelualue.....	3
3	Osayleiskaavan tavoitteet.....	4
4	Suunnittelun lähtökohdat.....	5
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	5
4.2	Maakuntakaavoitus.....	6
4.3	Yleis- ja asemakaavoitus.....	10
5	Vaikutusten arviointi	10
5.1	Selvitykset.....	11
6	Kaavaprosessi ja vuorovaikutus	11
6.1	Kaavaprosessi	11
6.2	Osalliset	12
6.3	Aikataulu ja vuorovaikutuksen järjestäminen.....	13
7	Palaute hankkeesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta	15
8	Yhteystiedot.....	16

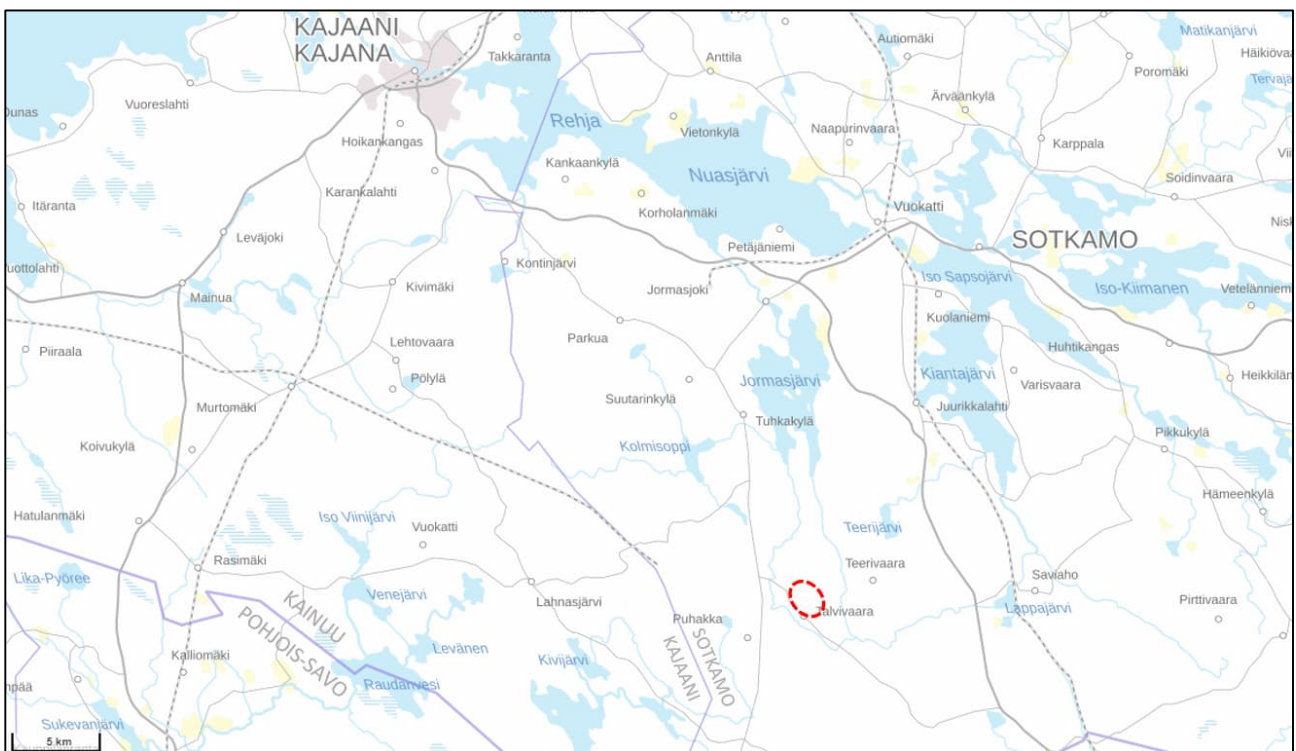
1 OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö ja rakennuslain (MRL, 132/1999 § 63) edellyttämä kaavoituksen osana laadittava suunnitelma osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestämisestä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään hankkeen perustiedot ja osallisten mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun sekä kuvataan suunnitelma kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä.

2 SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualue sijaitsee Sotkamon kunnan Jormaskylän alueella n. 20 km päässä kunnan keskustataajamasta lounaaseen. Suunnittelualue on pinta-alaltaan n. 226,6 ha ja se käsittää Uutelan kaivosalueen ympäristöineen. Aluetta rajaa lounaisosassa Komulanlammentie (seututie 8730). Alueen sijainti on esitettyä Kuva 1.

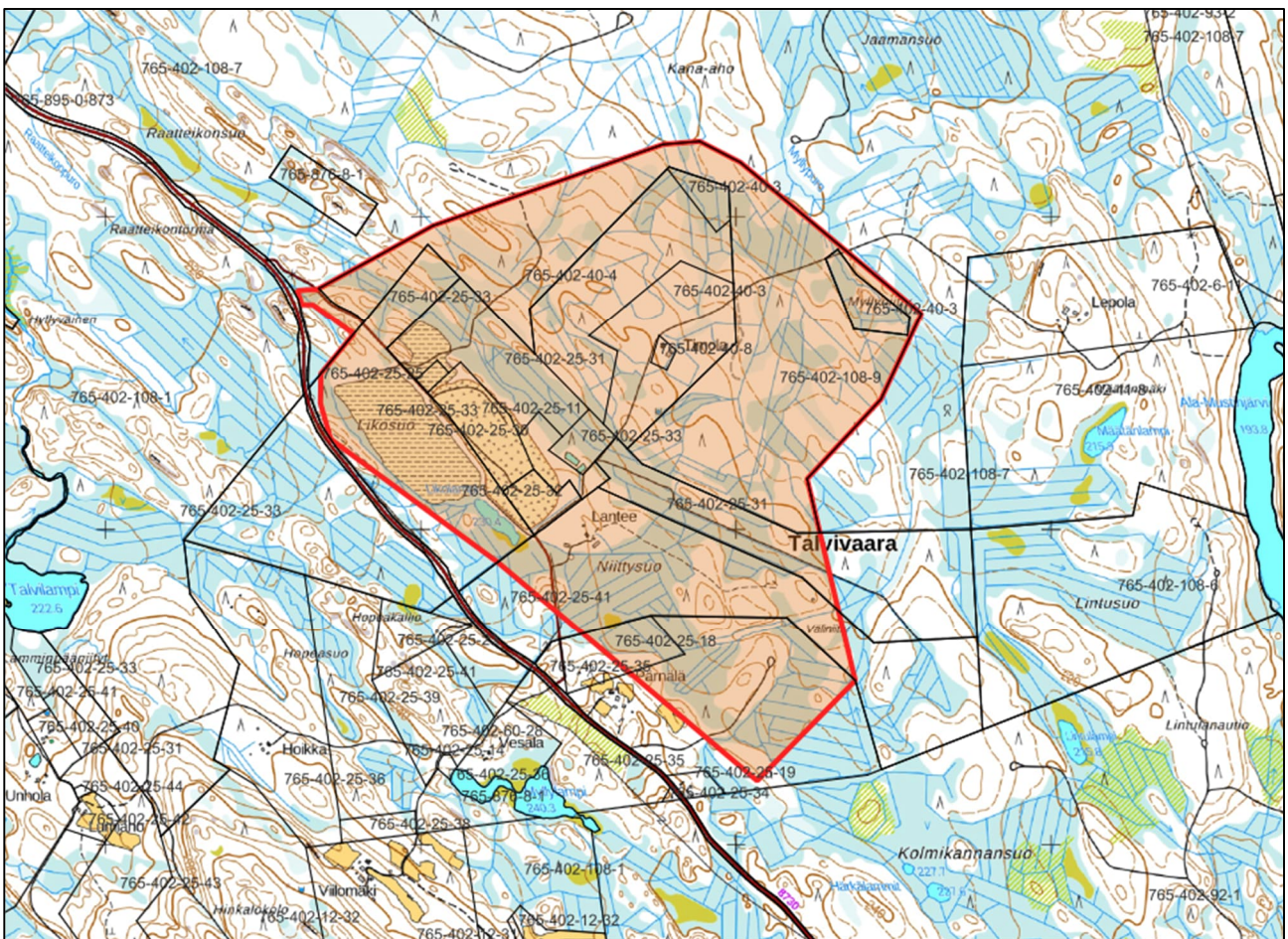
Suunnittelualueen länsiosassa sijaitsee Uutelan kaivos (kaivospiiri 48,43 ha), missä on avolouhoksen lisäksi sivukivialue ja malmin välivarasto. Louhosalueen eteläpuolella sijaitsee Likolampi ja itäpuolella esiselkeytysallas. Suunnittelun kohteena olevalle alueelle, nykyisen kaivoksen koillis- ja kaakkoispuolille sijoittuu kaksi käyttöikänsä päässä olevaa asumatonta asuinrakennusta. Muutoin suunnittelualue on metsätalousvaltaista aluetta. Suunnittelualueen lähiseutu on nykytilassaan metsätalousvaltaista ja harvaan asuttua aluetta, jossa peltoviljelyn osuus alueen maankäytöstä on hyvin vähäinen. Suunnittelualueelta n. 2 km luoteeseen sijaitsee Terrafamen kaivosalue.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti.

3 OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEET

Elementis Minerals B. V. Branch Finland suunnittelee Uutelan kaivospiirin laajentamista Sotkamon kunnan alueella. Alueella tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että Uutelan talkkimalmiesiintymän laajuus on alkuperäistä arviota suurempi. Alueelle suunnitellaan nykyisen avolouhoksen (n. 9,5 ha) laajentamista 16 hehtaariin ja uuden louhoksen, Viinakorven (8 ha) avaamista. Toiminnan laajentuminen edellyttää myös kahden uuden sivukivialueen perustamista. Alueelle sijoitetaan kaksi maanpoistoaluetta, uudet vesienkäsittely-, vesivarasto- ja esiselkeytysaltaat sekä uusi eristysoja. Suunniteltu toiminta edellyttää myös kulkuyhteyttä alueelle kaivospiirin pohjoispuolitse.

Kuva 2. Alustava osayleiskaava-alueen raja.

Tavoitteena on laatia suunnittelualueelle kaivosluvan myöntämisen edellyttämä Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Osayleiskaavan laadinnan tavoitteena on mahdollistaa nykyisen avolouhoksen laajentaminen ja uuden louhoksen avaaminen sekä mahdollistaa kaivostoiminnan laajentumisen edellyttämät toiminnot. Lisäksi huomioidaan muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin edetessä muodostuvat tavoitteet.

Suunnittelun kautta varmistetaan, että kaavassa osoitetuista toiminnoista ei aiheudu esimerkiksi kaava-alueen luonnonympäristöön, elämistöön ja linnustoon, ympäröivän alueen asukkaisiin, alueella harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen tai muihin elinkeinoihin kohdistuvia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Osayleiskaava hyväksytään Sotkamon kunnanvaltuustossa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena oikeusvaikutteisena osayleiskaavana. Oikeusvaikutteinen yleiskaava on maanomistajia ja viranomaisia sitova suunnitelma. Lupia myönnettäessä on katsottava, että alueen käyttöä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen ei vaaranneta. Myöskään viranomaistoimenpiteillä ei saa vaikeuttaa yleiskaavan toteuttamista.

4 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017 (YM/2017/81). Valtioneuvoston päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Uutelan kaivoksen osayleiskaavan laadintaan vaikuttavat mm. seuraavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselä ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

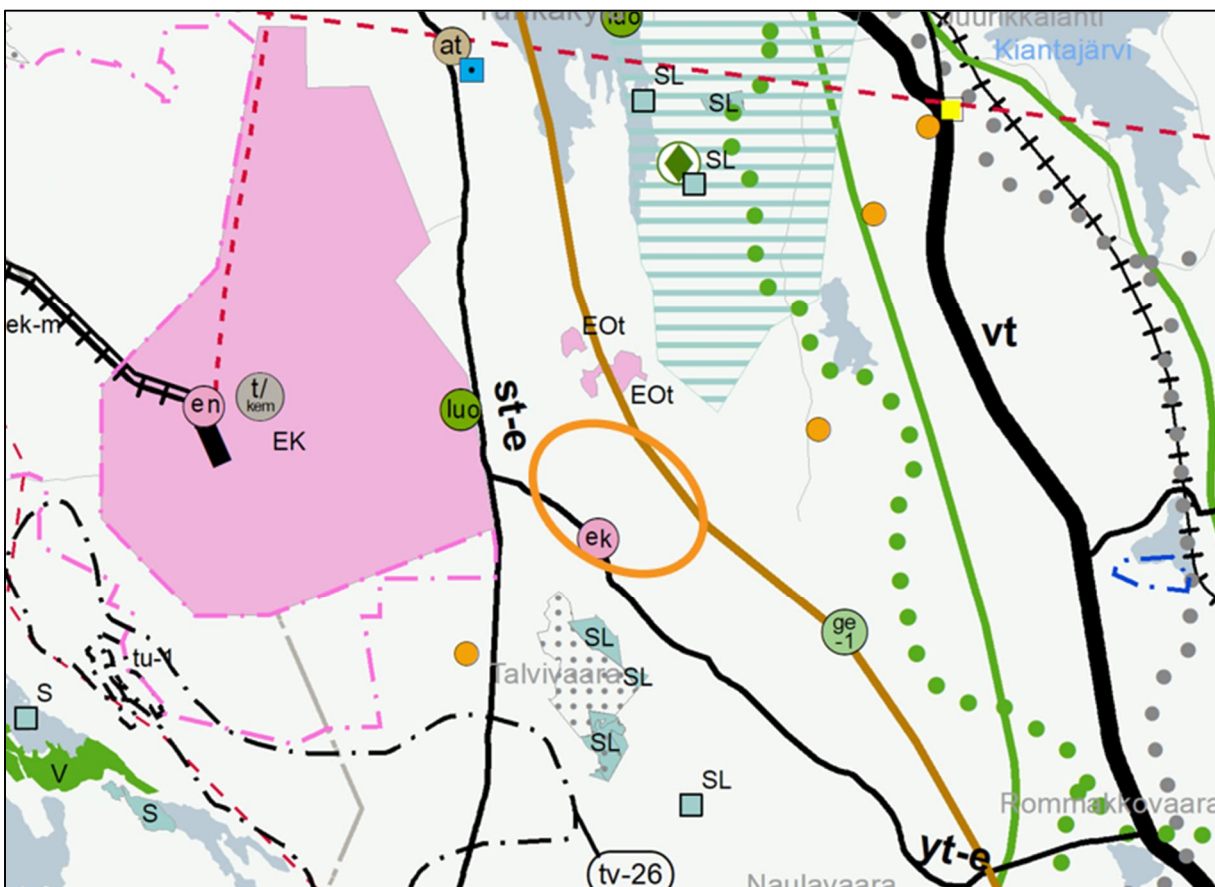
- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja.

4.2 Maakuntakaavoitus

Suunnittelualue sijaitsee Sotkamossa, Kainuun maakunnassa, jossa Kainuun liitto vastaa maakuntakaavoituksesta. Kainuun maakunnassa on voimassa seuraavat maakuntakaavat:

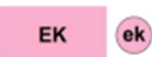

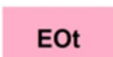
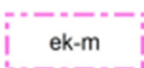

- Kainuun maakuntakaava 2020 (hyväksytty 7.5.2007 maakuntavaltuustossa, vahvistettu Valtionneuvoston päätöksellä 29.4.2009).
- Kainuun 1. vaihemaakuntakaava (hyväksytty maakuntavaltuustossa 19.3.2012 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 19.7.2013).
- Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030 (hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 7.3.2016).
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030 (hyväksytty maakuntavaltuustossa 30.11.2015 ja vahvistettu ympäristöministeriössä 31.1.2017).
- Kainuun vaihemaakuntakaava 2030 (hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.12.2019).

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 12.12.2023. Maakuntakaava ei ole vielä lainvoimainen. Seuraavassa kuvassa (Kuva 3) ote voimassa olevien maakuntakaavojen sekä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotuksen epävirallisesta yhdistelmäkartasta. Suunnittelualueutta koskevat kaavamerkinnät ja -määräykset on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 1).

Kuva 3. Ote Kainuun maakuntakaavojen epävirallisesta yhdistelmäkartasta (Kainuun liitto 2023). Suunnittelualueen likimainen sijainti on esitetty kuvassa oranssilla rajauksella.

Taulukko 1. Kainuun maakuntakaavojen yhdistelmäkartan kaavamerkinnät ja -määräykset (Kainuun liitto 2023).

KAAVAMERKINTÄ	SELITE
	<p>Kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettu alue Merkinnällä EK / ek osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.</p>
	<p>Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet Merkinnällä M osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.</p> <p>Suunnittelumääräys: Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita. Ilman erityisiä perusteita hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta.</p>
	<p>Turvetuotantoalue Merkinnällä EOt osoitetaan energiahuollon kannalta tärkeät turvetuotannossa olevat suoalueet, joiden osalta turvetuotanto on käynnistynyt tai jotka on kunnostettu turvetuotantoa varten tai joilla on turvetuotantoa varten voimassa oleva ympäristölupa.</p> <p>Suunnittelumääräys: Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin sekä tuotantopinta-alan poistumat ja poistumien uusi maankäyttömuoto.</p>
	<p>Kaivosmineraalialue Osa-aluemerkinnällä ek-m osoitetaan alueita, joilla on todettu olevan merkittäviä ja/tai hyödyntämiskelpoisia malmi- ja mineraaliesiintymiä.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon mahdollisen kaivostoiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.</p>
	<p>Luonnonsuojelualue tai -kohde Merkinnällä SL osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita. Alueella on voimassa MRL 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Suojelumääräys (MRL § 30): Alueella saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen alueen suojeluarvon säilyttämiseksi tai palauttamiseksi. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 §:n mukaisesti alueellisen ELY-keskuksen tai vastaavan toimivaltaisen viranomaisen lausunto.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei toimenpiteillä vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta ja suojeluarvoja.</p>
	<p>Natura 2000 -verkostoon kuuluva tai ehdotettu alue Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet. Natura -alueilla ja niiden suojeluarvoja koskevissa hankkeissa noudatetaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:n säännöksiä.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p>

	<p>Natura 2000 -verkoston alueita ja niiden lähellä sijaitsevia alueita koskevassa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, että suunnitelma tai hanke ei luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla heikennä merkittävästi Natura -alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.</p>
	<p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue Kohdemerkinnällä luo osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevat merkittävimmät uhanalaisten kasvien ja hyönteisten esiintymisalueet. LUO-merkinnöillä voidaan varmistaa uhanalaisten lajien huomioiminen erilaissa toimenpiteissä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden kaavamerkintään sisältyvät sekä tärkeimmät suojelualueiden ulkopuoliset uhanalaisten kasvien ja hyönteisten esiintymät.</p> <p>Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee varmistaa, että suunniteltu maankäyttö ei vaaranna uhanalaisten kasvien tai hyönteisten elinoloja.</p>
	<p>Moreenimuodostuma Merkinnällä ge-1 osoitetaan luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaita geologiset muodostumat. Merkintään ei liity MRL 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta. Suunnittelumääräys: Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon moreenimuodostuman geologiset, biologiset tai maisemalliset arvot.</p>
	<p>Perinnemaisemakohde Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä perinnemaisema- ja perinnebiotooppikohteita. Suunnittelumääräys: Alueiden suunnittelussa tulee turvata kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilyminen.</p>
	<p>Liikenteen yhteistyökäytävä Kehittämisperiaatemerkinällä lk esitetään keskeisten liikenneväylien ja maaseutuasutuksen alueita, joiden kehittämisessä on tarvetta kansainväliseen, ylitaakunnalliseen ja/tai kuntien väliseen yhteistyöhön. Kehittämiserkinällä osoitetaan kansainvälinen Oulu-Kajaani-Vartius – vyöhyke, Kajaani-Kuhmo-Vartius-vyöhyke sekä maakuntarajat ylittävä Viitostien kehittämisvyöhyke ja NIKA kehittämisvyöhyke.</p> <p>Suunnittelumääräys: Liikenteen yhteistyökäytävää kehitetään maaseudun kulttuuriympäristöön, maisemaan sekä sujuviin ja turvallisiin liikenneyhteyksiin tukeutuvana monipuolisen elinkeinotoiminnan, asumisen, vapaa-ajan, liikenteen ja matkailun vyöhykkeenä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön ja maiseman hoitoon sekä liikenteen ja matkailun palvelujen kehittämiseen. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantie- ja rautatieliikenteen sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.</p>
	<p>Elinkeinoelämän kannalta erityisen merkittävä seututie tai pääkatu Merkinnällä st-e osoitetaan elinkeinoelämän kannalta erityisen tärkeät seututiet ja Kajaanin pääkadut, joiden liikenteellinen merkitys edellyttää mm. tien leveyteen ja geometriaan liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Alueella on voimassa MRL:n 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>
	<p>Elinkeinoelämän kannalta erityisen merkittävä yhdystie Merkinnällä yt-e osoitetaan elinkeinoelämän kannalta erityisen tärkeät yhdystiet, joiden liikenteellinen merkitys edellyttää mm. tien leveyteen ja geometriaan liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Alueella on voimassa MRL:n 33.1 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>
	<p>Tuulivoimaloiden alue Osa-aluemerkinnällä tv osoitetaan alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään vähintään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Merkinnällä osoitetaan alueen erityisominaisuutta potentiaalisena tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena. Alueiden päämaankäyttoluokka on kuitenkin muu kuin tuulivoimaenergian tuotanto, yleisimmin maa- ja metsätalous. Maakuntakaavan merkinnöillä ei osoiteta yksittäisten tuulivoimaloiden sijaintia, eikä</p>

	<p>määritetä alueiden kokonaisvoimalamäärää, alueille sijoitettavien voimaloiden suurinta sallittua korkeutta tai voimalatehoa. Alueella ei ole voimassa MRL 33.1 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.</p> <p>Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavaa edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään kolmen (3) teollisen kokoluokan voimalaa, mikäli niiden muodostama tuulivoimaloiden alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle 5 kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.</p>
	<p>Maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokas alue Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisemakokonaisuudet.</p> <p>Suunnittelumääräys: Alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alueiden kokonaisuudet ja ominaispiirteet sekä turvata merkittävien maisemallisten arvojen säilyminen.</p>
	<p>Pohjavesialue Alueen erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä pohjavesialue osoitetaan vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet (I-luokka) ja muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet (II-luokka) sekä ne pohjavesialueet, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (E-luokka).</p> <p>Suunnittelumääräys: Aluetta koskevat toimenpiteet tulee suunnitella siten, että ne eivät vaaranna pohjaveden määrää, laatua ja vedenhankintakäyttöä. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot tulee sijoittaa riittävän etäälle pohjavesialueista tai on suojattava niin, että pohjavesialueen käyttökelpoisuus vedenhankintaan ei vaarannu. Edellä mainittujen sijoittamisella ei tule myöskään vaarantaa pohjavesiriippuvaisten ekosysteemien esiintymistä. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeen yhteensovittamisesta.</p>
	<p>Pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV, 110 kV Merkinnällä osoitetaan uudet 400 kV:n ja 110 kV:n pääsähköjohtojen yhteystarpeet. Pääsähköjohdon jännitetasoon lisätty merkintä osoittaa johtokäytävän uusien johtojen lukumäärän. Alueella ei ole voimassa MRL 33.1 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.</p> <p>Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa uudet pääsähköjohdot on pyrittävä sijoittamaan samaan tai olemassa olevan johtokäytävän yhteyteen.</p>

Hanketta koskevat yleiset suunnittelumääräykset:

Liikenneturvallisuus (Kainuun maakuntakaava 2020): Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuden edistämiseen sekä sujuvan ja hyvän liikenneympäristön saavuttamiseen.

Maa-ainesten ottotoiminta (Kainuun vaihemaakuntakaava 2030): Maa- ja kalliokiviainesten otto tulee sovittaa alueen luonto-, kulttuuri- ja ympäristöarvoihin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä ja alueelle soveltuvasta maisemoinnista sekä jälkikäytöstä sekä otettava huomioon toiminnan liikenteelliset vaikutukset ja vaikutukset lähiasutukseen.

Muinaisjäänökset ja muu arkeologinen kulttuuriperintö (Kainuun vaihemaakuntakaava 2030): Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa tulee tarkistaa kiinteitä muinaisjäänöksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä koskeva ajantasainen tieto museoviranomaisten ylläpitämistä rekistereistä ja arvioida yhteistyössä museoviranomaisten kanssa mahdollisten aluetta / kohdetta koskevien selvitysten tai tutkimusten tarve.

4.3 Yleis- ja asemakaavoitus

Suunnittelualue sijoittuu yleiskaavoittamattomalle alueelle. Lähimmät voimassa olevat yleiskaavat ovat Jormasjärven alueella sijaitseva Jormasjärven rantaosayleiskaava, noin 6 km suunnittelualueesta pohjoiseen, sekä Kiantajärven rantayleiskaava, noin 12 km etäisyydellä alueesta koilliseen. Suunnittelualueella lähimmillään noin 3 km etäisyydellä on vireillä Sivakkalehdon tuulivoimapuiston osayleiskaava, joka sijaitsee Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan alueella.

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja tai ranta-asemakaavoja. Lähin asemakaavoitettu alue on Terrafamen kaivosaluetta koskeva Talvivaaran kaivoksen tehdasalueen asemakaava, joka sijaitsee noin 6 km kaivosalueesta luoteeseen. Lähimmät ranta-asemakaavat sijaitsevat lähimmillään n. 5 km etäisyydellä hankealueesta (Neuvolanniemen, Autioniemen ja Mustinniemen ranta-asemakaavat).

5 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaikutusten arviointi pohjautuu hankkeesta laadittuun, YVA-lain mukaiseen ympäristövaikutusten arviointiin sekä kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteydessä tehtyihin lisäselvityksiin. Ympäristövaikutusten arvioinnin sekä lisäselvitysten tuloksista kootaan kaavaselostukseen keskeiset vaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 9 § ja -asetuksen 1 § mukaisesti.

MRL 9 § ja MRA 1 § mukaisesti vaikutuksia arvioidaan suhteessa:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön,
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

5.1 Selvitykset

Kaavavaikutusten arviointi perustuu YVA-menettelyn yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on ollut nähtävillä 10.5.-9.7.2019, ja siitä on annettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 5.9.2019. Lisäksi selvitysaineistona käytetään alueelle haettujen kaivosluvan ja ympäristöluvan yhteydessä laadittuja lisäselvityksiä.

- Arkeologinen inventointi (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu, 2018)
- Asukaskysely (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Meluselvitys (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Ilmaan kohdistuvien päästöjen leviämismallinnus (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Pohjavesimallinnus (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Maatutkaluotaus ja sen avulla pohjaolosuhteiden kuvaus (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Vesistömallinnus (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Luontokartoitus (kasvillisuus, pesimälinnusto, liito-oravat, muut luontodirektiivin liitteen IV lajit) (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Havainnekuvat (Pöyry Finland Oy, 2018)
- Rotkokehräjäkäselvitys (Tmi Luontotieto Carex, 2020)
- Lepakkoselvitys (AFRY Oy, 2020)
- Maankäyttöselvitys (Envineer Oy, 2023)

Selvityksinä huomioidaan soveltuvin osin myös maakunnalliset inventoinnit ja selvitykset, jotka on laadittu maakuntakaavan taustaksi.

6 KAAVAPROSESSI JA VUOROVAIKUTUS

6.1 Kaavaprosessi

Kaavoitusprosessi etenee vaiheittain neljässä vaiheessa, joita ovat aloitus-, luonnos-, ehdotus- ja hyväksymisvaihe. Osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaikissa kaavoitusprosessin vaiheissa. Kaavoitusmenettely tulee järjestää niin, että kaavan osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Kappaleessa 6.3 on kuvattu tarkemmin, miten vuorovaikutus on järjestetty kaavaprosessin eri vaiheissa.

6.2 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain (62 §) mukaisesti Uutelan kaivoksen osayleiskaavoituksen osallisia ovat:

- Alueen maanomistajat
- Ne, joiden asumiseen, työntekoon, tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
 - Kaavan vaikutusalueen asukkaat ja maanomistajat sekä yritykset ja elinkeinonharjoittajat
- Viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
 - Jormaskylä - Korholanmäki-osakaskunta
 - Kainuun ELY-keskus
 - Kainuun liitto
 - Kainuun lintutieteellinen yhdistys
 - Kainuun museo (Kainuun alueellinen vastuumuseo)
 - Kainuun pelastuslaitos
 - Kainuun ympäristöterveyspalvelut
 - Lapin ELY-keskus, kalatalous
 - Loiste Oy
 - Luonnonvarakeskus LUKE
 - Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri
 - Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
 - Sotkamon kunnan eri hallintokunnat
 - Sotkamon luonto ry
 - Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri
 - Säteilyturvakeskus STUK
 - Tuhkakylän kyläyhdistys
 - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
- Muut osalliset

6.3 Aikataulu ja vuorovaikutuksen järjestäminen

TALVI 2023-2024

ALOITUSVAIHE

Talvi 2023–2024

Osayleiskaavan vireilletulo

- Vireilletulosta tiedotetaan lehti-ilmoituksella, Sotkamon kunnan internetsivuilla ja ilmoitustaululla sekä kirjeitse kunnan tiedossa oleville ulkopaikkakuntalaisille kaava-alueen maanomistajille.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtäville vähintään 30 päivän ajaksi. OAS:sta ja hankkeesta voi jättää mielipiteensä nähtävillä oloaikana.

Viranomaisyhteistyö

- Järjestetään aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

KEVÄT/KEŠÄ 2024

VALMISTELUVAIHE

Kevät/kesä 2024

Kaavan valmisteluvaihe

- Valmisteluvaiheen kuulemisesta kuulutetaan lehti-ilmoituksella, Sotkamon kunnan internetsivuilla ja ilmoitustaululla sekä kirjeitse kunnan tiedossa oleville ulkopaikkakuntalaisille kaava-alueen maanomistajille.
- Osayleiskaavaluonnoksen aineisto pidetään nähtävillä vähintään 30 päivää. Kaavaluonnoksesta voi jättää mielipiteensä kaavan nähtävillä oloaikana. (*MRL 62 § ja MRA 30 §*)
- Järjestetään yleisötilaisuus kaavaluonnoksen nähtävillä oloaikana.

Viranomaisyhteistyö

- Ennen luonnoksen nähtäville asettamista pidetään viranomaisten työneuvottelu.
- Viranomaisilta pyydetään lausunto.

EHDOTUSVAIHE

Kesä/syky 2024

Kaavan ehdotusvaihe

- Kaavaehdotuksen kuulemisesta tiedotetaan lehti-ilmoituksella, Sotkamon kunnan internetsivuilla ja ilmoitustaululla sekä kirjeitse kunnan tiedossa oleville ulkopaikkakuntalaisille kaava-alueen maanomistajille.
- Kaavaehdotusaineisto pidetään nähtävillä vähintään 30 päivää. Kaavaehdotuksesta voi jättää muistutuksen kaavan nähtävillä oloaikana. (MRL 65 § ja MRA 19 §)

Viranomaisyhteistyö

- Järjestetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu.
- Viranomaisilta pyydetään lausunto.

HYVÄKSYMISVAIHE

Alkuvuosi 2025

Kaavaehdotuksesta annetuista muistutuksista ja lausunnoista annetaan perustellut kannanotot ja vastineet.

- Perusteltu kannanotto lähetetään niille, jotka ovat toimittaneet osoitetietonsa. (MRL 65 §)

Kunnanvaltuusto päättää kaavaehdotuksen hyväksymisestä

- Kunnanvaltuustolla on hyväksymisen toimivalta ja päätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä kuulutetaan (MRL 67 § ja MRA 94 §).
- Hyväksymispäätöksestä kuulutetaan kunnan internetsivuilla ja ilmoitustaululla. Päätöksestä tiedotetaan niille muistutuksen tehneille ja osallisille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa pyytäneet ja joiden osoitetiedot ovat saatavilla (MRA 94 §).

MUUTOKSENHAKU

Kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten, kun kuntalaissa säädetään (MRL 188 §). Valitusaika on 7 + 30 vuorokautta valtuuston pöytäkirjan julkaisemisesta. Jos valituksia ei jätetä, kaava astuu voimaan kuulutuksella (MRA 93 §). Hallinto-oikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos valituslupa saadaan.

Kuulutukset vireilletulosta sekä valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kuulemisesta julkaistaan Sotkamon kunnan ilmoitustaululla, internetsivuilla www.sotkamo.fi ja *Sotkamo-Lehdessä*.

Vireilletulo- ja valmisteluvaiheen mielipiteet sekä ehdotusvaiheen muistutukset jätetään osoitteeseen: Sotkamon kunta, Markkinatie 1, 88600 Sotkamo tai sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@sotkamo.fi.

7 PALAUTE HANKKEESTA SEKÄ OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

Mahdolliset lausunnot ja mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätetään osoitteeseen:

Sotkamon kunta
Kaavoitustoimisto
Markkinatie 1
88600 Sotkamo

tai sähköpostitse osoitteeseen:
kirjaamo@sotkamo.fi

8 YHTEYSTIEDOT

Sotkamon kunta
Kaavoitustoimisto
Markkinatie 1
88600 Sotkamo
www.sotkamo.fi

Kaavoittaja
Juha Kaaresvirta
044 750 2144
juha.kaaresvirta@sotkamo.fi

Paikkatietoasiantuntija
Tiina Kriikkula
040 614 8790
tiina.kriikkula@sotkamo.fi

Kaavakonsultti

Plandea Oy
Pitkäsillankatu 1–3 G
67100, Kokkola

Kaavanlaatija, YKS 691
Ville Vihanta
050 590 6214
ville.vihanta@plandea.fi

Envineer Oy
Yrttipellontie 1
90230 Oulu

ENVINEER

Projektisihteeri
Jemina Lahtela
+358 44 901 1080
jemina.lahtela@envineer.fi

Hankkeesta vastaava

Elementis Minerals B.V. Branch Finland
PL603
87101 Kajaani

Yhteyshenkilö
Teemu Juutinen
040 822 8476
teemu.juutinen@elementis.com

A global specialty chemicals company

Marja Heikkinen
050 370 8581
marja.heikkinen@elementis.com

envineer.fi

 E N V I N E E R